

Montsalat aposta pel cobriment dels runams del Bages, en lloc de la retirada

L'entitat creu que cal estendre l'experiència que es va fer a Vilafruns, si cal amb noves tècniques i materials, com a solució ràpida i per assolir l'eliminació de les aigües salobres a curt termini

Vista general d'una part del que és ara l'antic runam de Vilafruns, sota la coberta vegetal / MIREIA ARSO

[David Bricollé](#)

Sallent 08 JUN L 2024 6:25

La **plataforma ecologista Montsalat** defensa el **cobriment i confinament dels runams salins** del [Bages](#) com a mesura de restauració -en lloc dels plans de retirada previstos en els plans vigents validats per la Generalitat-, extrapolant, amb els matisos tècnics que calgui, **el que es va fer fa gairebé una dècada i mitja al dipòsit**

de Vilaforns ([Balsareny](#)). Un mètode que l'entitat (que va néixer per denunciar els efectes de la salinització d'aquestes muntanyes artificials) recorda que **«es va fer precisament com a projecte pilot, per agafar experiència i replicar-ho si funcionava»**, i que assegura que ha demostrat donar «molt bon resultat», però que «després ha quedat oblidat» per l'administració com a opció per establir aquests plans de restauració exigibles a l'empresa.

Detall del verd que ha crescut damunt de l'antic runam de Vilaforns / MIREIA ARSO

De fet, considera que **el cost, econòmic i de recursos, i l'impacte fan de la retirada una opció «horrorosa»**. I que, per contra, aquesta proposta de recobriment amb un material aïllant i posterior integració a l'entorn amb sembra i plantació d'arbres i vegetació seria beneficiós tant per a tot l'entorn que se'n veu afectat, des del punt de vista ambiental, com per a la mateixa empresa des d'un punt de vista econòmic, la qual cosa el faria, asseguren, més factible.

Per a Montsalat, la proposta de retirada dels dipòsits suposa un cost molt elevat en impacte continuat, pel temps d'execució que requereix, i en despesa d'aigua i energia

L'aposta l'ha posat sobre la taula **Florenci Vallès**, un dels promotors i principals exponents de Montsalat (juntament amb Jordi Badia), que ha estat el **ponent aquesta setmana de l'última xerrada col·loqui** convocada (a l'hotel-restaurant Mas de la Sala de [Sallent](#)) per l'entitat **Municipis Salins Sostenibles, que promou**

l'arquitecte Jordi Ludevid. Vallès, que és biòleg i **president de la Delegació del Bages de la Institució Catalana d'Història Natural**, va centrar el debat amb una ponència titulada 'Història i futur de la gestió dels residus salins del Bages', en la qual no només va exposar la trajectòria d'aquests dipòsits salins, sinó també el plantejament que fan des de les entitats que representa per donar-li solució.

«Ara la mina està fent bona feina»

De fet, tot i el panorama dibuixat i el fet que Montsalat ha estat des dels seus orígens una entitat molt crítica amb la manera de procedir històricament per les successives empreses que han explotat el subsol salí del Bages, Vallès va llançar d'inici i a la meitat de la seva exposició dues afirmacions notòries. D'entrada, va manifestar que la seva explicació venia a aportar «un missatge d'esperança», que reflectia en el que avui és el runam de Vilafruns (un turonet cobert de verd).

Més endavant, **va afirmar que «ara la mina està fent ara bona feina» i que la salmorra que alliberen superficialment els runams del [Cogulló](#), la Botjosa i el Fusteret «és captada de forma eficaç i enviada al col·lector de salmorres».** I quan es va referir a l'ampliació del runam del Fusteret ([Súria](#)), l'únic que es manté actiu i en creixement, va afirmar que **«s'ha de dir que s'està fent molt bé, no té res a veure amb tots els anteriors»**, en referència a les mesures d'aïllament i control.

Costos ambientals i econòmics

Ara bé, Vallès **va desmuntar els plans que té establerts la Generalitat actualment per minimitzar l'impacte ambiental dels runams salins**, que passa per una doble via paral·lela. D'una banda, el processament del residu salí d'aquests dipòsits (en el cas del Fusteret s'ha analitzat que suposa el 83% del seu volum) per tal d'obtenir-ne **sal comuna vendible i comercialitzar-la**, [com ja s'està fent amb el de la Botjosa](#). De l'altra, la **dissolució de la sal acumulada i l'enviament al mar**, a través del **col·lector**, de la salmorra resultant.

Vista del vessant sud del Cogulló des de l'antiga línia de la potassa / ARXIU/DAVID BRICOLLE

El representant de Montsalat i de la Institució Catalana d'Història Natural va fer un llistat d'«inconvenients» d'aquesta proposta. En primer lloc, que es **calcula que per aquesta via els runams «no serien eliminats del tot fins d'aquí a 70 anys, com a mínim»**, tenint en compte la suma de tots. Un segon punt negatiu que va exposar va ser el «gran consum d'aigua i energia». Així, va apuntar que «per dissoldre la sal» del Cogulló i del Fusteret «es necessitarien **uns 320 hm³ d'aigua, uns tres pantans de la Baells plens**». També va exposar que la «persistència de surgències d'aigua salinitzada» mentre durin els treballs, i que el cost de captar-la i enviar-la pel col·lector durant dècades seria molt elevat. I que considera que, amb aquest sistema, el termini de compliment de la sentència que obliga a «eliminar els impactes ambientals dels runams salins» seria «inacceptable per la part demandant, per massa llarg».

L'entitat planteja una opció tècnica alternativa al recobriment amb plàstic que es va fer a Vilaforns, en aquest cas amb escuma de poliuretà projectada

Per a la proposta que ells sostenen, la del cobriment d'aquests dipòsits i el seu aïllament de l'exterior, Montsalat **planteja dues opcions a estudiar**. L'una, la que es va aplicar a Vilaforns, amb **l'extensió d'una làmina impermeable de plàstic**

(polietilè d'alta densitat), posada entre dues làmines no impermeables complementàries i el recobriment amb terra vegetal i plantació. L'altra, recobrir-lo amb **poliuretà projectat** (escuma que se solidifica, utilitzada en aïllaments d'edificis), recobert després amb una capa de morter també projectat. Segons va explicar Florenci Vallès, per a aquesta opció s'ha parlat amb la multinacional química BASF, «que ho veu totalment viable», i que, a més, «és especialment adequat per a les superfícies de fort pendent».

La continuació **va enumerar els avantatges que, considera Montsalat, aporten aquestes opcions de recobriment:** «Possibilitat de realització ràpida, en uns dos anys; poc consum d'aigua i energia; desaparició de les aigües subterrànies salinitzades, que per l'experiència de Vilafruns podria ser en uns deu anys; cost econòmic inferior al de la proposta de la Generalitat; i compliment de la sentència judicial d'eliminar els impactes ambientals dels runams en un termini acceptable per a la part demandant». Com a possibles inconvenients, Florenci Vallès no n'hi va posar cap en el model Vilafruns, «si es posa el gruix de terra adequat perquè la vegetació hi arrela bé, ja que llavors no cal manteniment», mentre que amb la del poliuretà va apuntar que «podria ser que la capa de morter, al cap de molt temps, s'escrostonés en alguns punts i requerís ser sanejada i reposada».

Aquests actes periòdics de Municipis Salins Sostenibles tenen un format de petit comitè amb la participació d'un o diversos ponents i persones convidades especialment en relació amb la temàtica. En aquest cas, hi eren presents una trentena de persones, entre els quals l'alcalde de Sallent, [Oriol Ribalta](#); l'exbatlle i diputat David Saldoni; David Aaron López, director dels Serveis Territorials de Territori a la Catalunya Central i regidor de l'Ajuntament de Manresa; Ricard Planas, enginyer de l'empresa Grup Solucions, que va treballar en el disseny del projecte de recobriment del runam de Vilafruns; Jep Ribera, de l'entitat ecologista Prou Sal!, o l'amfitrió de la trobada, el cuiner i propietari del Mas de la Sala (des d'on s'albira perfectament el runam del Cogulló), Nani Sala.